

Wat als droogbloemen minder populair worden?

Liesbet Blindeman, Dieter Blancquaert

Project: Verruimen afzetperiode bij biobloemen door maatregelen op het veld en aanpassingen aan het assortiment

Doelstelling: Onderzoek en demonstratie van mogelijkheden om de afzetperiode van biosnijbloemen te verlengen in het late najaar en het vroege voorjaar, aan de hand van enerzijds nieuwe teelten en anderzijds teelttechnische aanpassingen.

Organisatie: Proefcentrum voor Sierteelt vzw

Periode: 15-02-2020 tot 31-12-2021

De biologische sierteelt omvat op dit moment bijna uitsluitend snijbloemenbedrijven. Deze sector is vrij jong en kent momenteel een exponentiële groei. Vooral het aandeel aan pluktuinen, al dan niet via het CSA-principe, neemt sterk toe. De coronacrisis heeft de populariteit van pluktuinen, en bij uitbreiding de ganse sierteelt (al dan niet bio) de hoogte ingejaagd. Naast pluktuinen zijn er ook een aantal biobloementelers actief die hoofdzakelijk een B2B afzet kennen en verkopen aan floristen.

Daar bio snijbloemen op dit ogenblik uitsluitend in de open lucht worden geteeld, met in beperkte gevallen een overkapping voor de vroege teelten, is de oogstperiode beperkt van de lente tot de eerste vorst. Doorgaans wordt het verkoopseizoen ingezet met vroege bolgewassen, waarna hoofdzakelijk een- en tweejarigen de rest van het seizoen invullen. De meeste bloemen zijn beschikbaar in de zomerperiode, echter, ervaring leert dat dan net het verkoopseizoen wat stilvalt. In de zomer worden bepaalde bloemen geogst en gedroogd om te verwerken in droogboeketten in de winter.

Verruimen van de afzetperiode...

Momenteel zijn deze droogbloemen en boeketten nog erg in trek, maar mogelijks keert deze trend zich. We merken dat de vraag naar vers snijmateriaal tijdens de winter stilaan toeneemt, maar op dit ogenblik is het aanbod nog heel beperkt. Binnen dit CCBT-project willen we de telers wapenen tegen een mogelijk dalende verkoop van droogbloemen en gaan we op zoek naar andere manieren om hun afzetperiode te verlengen door een verbreding van het assortiment en het vervroegen van de oogstperiode door teelttechnische aanpassingen op het veld. Naast een verruiming van de afzetperiode trachten we ook de gepresteerde uren op het veld wat meer te spreiden richting de winter. Dit project is hoofdzakelijk gericht op bio snijbloementelers die B2B verkopen, maar ook de pluktuinen kunnen leren uit de resultaten en deze verwerken op hun bedrijf.

... door een verbreding van het assortiment...

De zoektocht naar nieuwe teelten om het assortiment te verbreden werd uitgevoerd aan de hand van een literatuurstudie in vakbladen, boeken en het internet. Hierbij werd niet enkel gezocht naar bloeiende planten, maar eveneens naar planten die een andere decoratieve waarde hebben (takken en vruchten (bottels, zaaddozen)) in het late najaar, de winter en/of het vroege voorjaar. Bijna automatisch leidt de queeste ons naar het segment van vaste planten en heesters. Op enkele uitzonderingen na, hebben een- en tweejarigen doorgaans geen verkoopbare productie tijdens de donkere maanden. Het resultaat van deze literatuurstudie is te vinden in **Tabel 1**.

Vooral heesters zijn goed vertegenwoordigd in deze lijst. Hierbij zien we niet enkel winter- en vroege voorjaarsbloeiers, zoals *Forsythia x intermedia* (Chinees klokje), *Corylopsis pauciflora* (schijnhazelaar) en *Amelanchier ovalis* (krentenboom), maar eveneens heesters met kleurrijke takken, zoals verschillende vertegenwoordigers van het geslacht *Cornus* (kornoelje) en heesters met mooie bessen of bottels, zoals *Rosa* (bottelroos), *Callicarpa* (schoonvrucht) en *Ilex verticillata* (winterbes).

Om deze heesters als snijplanten te kunnen gebruiken, moet wel rekening gehouden worden met een aantal zaken. Eerst en vooral zijn niet al deze heesters sterke groeiers (*Edgeworthia chrysantha* (papierstruik), *Chimonanthus praecox* (winterzoet), *Corylopsis pauciflora* en *Viburnum tinus* (sneeuwbal) groeien eerder traag), met een lagere oogstbare productie tot gevolg. *Cornus* daarentegen heeft een sterke snoei nodig om de takken mooi te laten verkleuren. *Chimonanthus* bloeit ook op meerjarig hout, zodat jaarlijks slechts beperkt kan gesneden worden. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld *Forsythia* en *Edgeworthia* die op eenjarig hout bloeien.

Er duiken eveneens een aantal vaste planten op in de lijst. Voor de hand liggende voorbeelden zijn *Helleborus* sp. (nieskruid), *Aster ericoides* (herfstaster) en *Bergenia cordi-*

Tabel 1: Oplijsting snijplanten met een decoratieve waarde in het late najaar en/of het vroege voorjaar.

Geslacht	Soort	Cultivar/Variëteit	Type	Decoratief aspect	Periode
<i>Amelanchier</i>	<i>ovalis</i>		Heester, boom	bloemen	april
<i>Antirrhinum</i>	<i>majus</i>	Chantilly serie	Tweejarig kruid	bloemen	vanaf april
<i>Aster</i>	<i>ericoides</i>		Vaste plant	bloemen	augustus - oktober
<i>Bergenia</i>	<i>cordifolia</i>		Vaste plant	bloemen	maart-april
<i>Callicarpa</i>	<i>bodinieri/japonica</i>	Profusion/ Leucocarpa	Heester	bessen, gekleurd	oktober-november
<i>Chimonanthus</i>	<i>praecox</i>		Heester	bloemen, geurend	februari-maart
<i>Cornus</i>	<i>stolonifera</i>	Flaviramea	Heester	takken, geel	november - maart
<i>Cornus</i>	<i>sanguinea</i>	Midwinter Fire	Heester	takken, oranje-rood	november - maart
<i>Cornus</i>	<i>alba</i>	Sibirica	Heester	takken, rood	november - maart
<i>Cortaderia</i>	<i>selloana</i>		Vaste plant, gras	aren, pluimen	augustus - oktober
<i>Corylopsis</i>	<i>pauciflora</i>		Heester	bloemen	maart-april
<i>Crocasmia</i>	<i>x crocosmiiflora</i>	Lucifer	Vaste plant, bolge- was	zaaddozen	september-oktober
<i>Dianthus</i>	<i>barbatus</i>	Sweet serie	Kortlevende vaste plant	bloemen	vroege lente, herfst
<i>Edgeworthia</i>	<i>chrysantha</i>	Grandiflora	Heester	bloemen, geurend	februari-maart
<i>Erysium</i>	<i>cheiri</i>	Blod Red, Bowles Mauve	Tweejarig kruid	bloemen	april-juni
<i>Eucalyptus</i>	<i>gunnii</i>		Boom	takken, bladeren	jaarrond
<i>Euphorbia</i>	<i>amygdaloides</i>	Purpurea	Vaste plant	bloemen	april-mei
<i>Forsythia</i>	<i>x intermedia</i>		Heester	bloemen	maart-april
<i>Hedera</i>	<i>helix</i>	Arborescens	Heester	bessen	oktober-maart
<i>Helleborus</i>	<i>nigercors/orientalis</i>		Vaste plant	bloemen	december-april
<i>Helleborus</i>	<i>foetidus</i>		Vaste plant	bloemen	december-april
<i>Hypericum</i>	<i>x inodorum</i>	Gem serie	Heester	bessen, gekleurd	september-november
<i>Ilex</i>	<i>verticillata</i>	Cacapon, Christmas Gem, Chrysocarpa, Maryland Beauty	Heester	bessen, rood	oktober-november
<i>Lunaria</i>	<i>annua</i>		Tweejarig kruid	zaaddozen	september-oktober
<i>Parrotia</i>	<i>persica</i>		Heester, boom	bloemen	februari-maart
<i>Physalis</i>	<i>alkekengi</i>	Gigantea	Vaste plant	kelk, lampion	september-oktober
<i>Rosa</i>		Magical Delight	Heester	rozenbottels	september-december
<i>Salix</i>	<i>gracilistyla</i>	Mount Aso	Heester, boom	wilgenkatjes, roze	februari-maart
<i>Skimmia</i>	<i>japonica</i>	Rubella	Heester	bloemen	oktober, april
<i>Viburnum</i>	<i>tinus</i>		Heester	bloemen	februari-april

folia (schoenlappersplant), die bekend staan om hun vroege of late bloei. De bloeiperiode van deze vaste planten kan echter licht variëren van jaar tot jaar, afhankelijk van de weersomstandigheden. Andere vaste planten met een decoratieve waarde zijn *Physalis alkekengi* (lampionplant), met haar prachtige oranje kelkbladeren die rond de bes samengegroeid zijn tot een lampion, *Cortaderia selloana* (pampasgras), met crèmewitte tot lichtroze pluimen en *Crocasmia* sp. (montbretia) die naast mooie geel tot oranje en rode bloemen tijdens de zomer het najaar ingaan met geel-oranje zaaddozen.

Het feit dat het in hoofdzaak heesters en vaste planten zijn die in de koude maanden voor vers snijmateriaal kunnen zorgen, resulteert uiteraard in een hogere investeringskost

ten opzichte van het zaaigoed dat jaarlijks voor de productie van een- en tweejarige snijbloemen instaat. Ook zal de productie (uitgedrukt in aantal stelen) per oppervlakte-eenheid een stuk lager uitvallen dan bij het merendeel van de zomerbloemen. Dit dient te resulteren in een hogere prijsvorming. Immers, deze planten blijven jaar in jaar uit staan op dezelfde plaats, er is geen combinatie met andere teelten op dezelfde oppervlakte mogelijk (met uitzondering eventueel van een aantal vroege bolgewassen).

... en maatregelen op het veld

Licht (zowel daglengte als gerealiseerde stralingsom) vormt naast temperatuur de meest beperkende factor voor de productie van snijbloemen, maar in geval van volle-

grondsteelt in open lucht is dit niet stuurbaar. Op de temperatuur kunnen we wel een klein beetje inspelen. Tijdens het seizoen is door het spreiden van de plantperiode het bloeitijdstip beïnvloedbaar, een herhaaldelijke zaai en/of planttijdstip kan zorgen voor een continue spreiding van bloei. Dit wordt vooral toegepast bij éénjarige gewassen. Een voorzaai in serre kan ervoor zorgen dat vroeg in het seizoen kan worden geplant en bloei wordt vervroegd.

Door gebruik te maken van plastic koepels, tunnels of winterdoeken kunnen de planten in beperkte mate worden beschermt voor lagere temperaturen, late of vroege nachtvorst, en kan de productie van een aantal gewassen worden vervroegd of eventueel verlaat.

Door gebruik van folietunnel of afdekking

Voor deze vervroegingsmaatregelen zijn soorten en cultivars geschikt die hun natuurlijk bloeitijdstip vóór juli hebben en dan hebben we het meestal over vaste planten of bolgewassen. Hoe intensiever de afdekking des te groter de winst in vervroeging. Men maakt hierbij gebruik van het feit dat vaste planten wortel gaan schieten bij temperaturen van 2 tot 6°C. De tijd en duur van de bedekking zijn afhankelijk van het type vaste plant en de groei ervan. Afhankelijk van het gewas kan er vanaf eind februari gestart worden met een afdekking of overkapping.

Inlooptunnels en lage tunnels zijn nuttig voor het gebruik over een langere periode. Onder deze tunnels is de lucht ruimte groter en het microklimaat gunstiger, de overbouw kan langer aangehouden worden dan bij een vlakke overkapping, waardoor het oogsten van de bloemen ook meestal eerder mogelijk is.

In de gangbare snijbloementeelt worden inlooptunnels (ook wel rolkassen) o.a. gebruikt in de teelt van pioenen (Foto 1).

Foto 1: Tunnelbogen over een perceel pioenen. Hier wordt in februari plasticfolie over getrokken om de planten vroegtijdig in bloei te trekken

Pioenen hebben een heel korte oogstperiode. Wanneer de teelt onder natuurlijke omstandigheden gebeurt, kunnen de bloemen over een periode van ongeveer één week tijd worden geoogst, wat voor grote piekmomenten zorgt in aanvoerperiode en de gemiddelde prijs laat dalen. De productie van pioenen kan tot 4 weken worden vervroegd wanneer men in februari koepels over de planten aanbrengt. Pioenen zijn hierdoor beschikbaar van eind april tot begin juni. Deze techniek kan ook voor andere gewassen worden toegepast zoals *Aconitum*, *Agapanthus*, *Alchemilla*, *Ammi majus*, *Campanula*, *Centaurea*, *Dianthus barbatus*, *Eremurus*, *Liatris*...

Bij gebruik van minitunnels kan zowel een volle plasticfolie als gaatjesfolie worden gebruikt. De gaatjesfolie zal iets minder vervroeging opleveren maar de luchtvochtigheid in de tunneltjes zal wel lager blijven. Lage folietunnels moeten ook tijdig verwijderd worden om krom groeien van de bloemen te voorkomen, maar kunnen zeker nuttig zijn bij o.a. *Alchemilla*, *Delphinium*, *Limonium*, *Narcissus*, *Scabiosa* en *Tulipa*.

Gewasbedekking met winterdoek of agryldoek die rechtstreeks op de planten wordt aangebracht kan vanaf eind maart of half april ook nog bloeivervroeging opleveren. Een afdekking kan over de planten blijven zitten, zolang het de verdere groei niet belemmert. Verwijderen van de afdekking gebeurt best bij bewolkt weer en wanneer de temperaturen niet te laag zijn, zodat de planten niet beschadigd raken door verbranding of kou. Deze beschermings-techniek kan toegepast worden bij o.a. *Achillea*, *Aconitum*, *Alchemilla*, *Anethum*, *Godetia*, *Liatris*, *Scabiosa*...

In functie van de bescherming die de gewassen krijgen, zal er in meer of mindere mate bloeivervroeging kunnen gerealiseerd worden. Wanneer wordt geteeld in een folieserre kan dit tot max. 30 dagen vervroeging opleveren, een doorloopfolietunnel levert gemiddeld 10 tot 12 dagen eerder productie op, minitunnels met plasticfolie 6 tot 10 dagen en bij afdekking met winterdoek of agryldoek is dit zo'n 3 tot 5 dagen (Jentzsch, 2007).

Het gebruik van vorstdoeken en minitunnels werd binnen dit project ook opgevolgd in de teelt van ranonkel. De verschillen in temperatuur onder bedekking en in open lucht waren eerder beperkt, maar het aantal vorstdagen kon tijdens de opgevolgde periode worden gereduceerd van 20 naar 7 bij gebruik van een inlooptunnel (2020) en van 34 naar 29 bij gebruik van vorstdoek en mini-tunnels (2021).

Bloeispreiding door snoei

Anderzijds kunnen ook teelthandelingen zoals top- of snoeibeurten zorgen voor spreiding van oogstperioden. Door het gewas (vroegtijdig) terug te knippen in de zomer,

kan de bloei worden verlaat. Deze snoei moet plaats vinden vóór 15-20 juni om nog voldoende kwalitatieve bloemstengels te kunnen realiseren. Om een continue bloeispreiding te bekomen kan om de 10 à 14 dagen een partij worden gemaaid of terug geknipt. Deze techniek biedt mogelijkheden bij o.a. *Achillea*, *Chrysanthemum frutescens*, *Delphinium belladonna* & *elatatum*, *Erigon*, *Eupatorium*, *Gypsophila paniculata*, *Phlox*, *Physostegia*, ook *Solidago* (Foto 2) en *Solidaster* zijn hiervoor uitermate geschikt.

Invriezen van vaste planten

Tot slot biedt ook het invriezen van planten of knollen mogelijkheden als bewaringsmethoden om tot bloeispreiding te komen. Deze kunnen bewaard worden bij -2°C om later (mei/juni) op te planten. Hiervoor moeten de knollen goed nat gemaakt worden, na uitdruipen kunnen ze in de koelcel. Om uitdrogen te voorkomen moet iedere kist voorzien worden van folie of dient men de stapel kisten met folie te omwikkelen. Deze techniek wordt toegepast bij o.a. *Aconitum*, *Allium*, *Liatris spicata*.

Foto 2: *Solidago* op 29/05/20 (foto links) en terug gemaaid tot boven het maaidveld op 01/07/20 (foto rechts). Begin september waren de bloemen opnieuw oogstklaar.

Meer info:

- [Geïllustreerd overzicht vroege bio bloemen](#)
- [Tabel teeltmaatregelen voor vervroeging/verlating](#)
- [Technisch projectrapport](#)
- www.pcsierteelt.be

Contactpersonen: Liesbet Blindeman en Dieter Blancquaert

Tel: 09/353 94 89 (Liesbet) en 09/353 94 87 (Dieter)

E-mail: liesbet.blindeman@pcsierteelt.be, dieter.blancquaert@pcsierteelt.be

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ